

Van Gölü Havzasında Tarihi Dönemlerde Kullanılmış Taş-Mineral Yatakları ve İşletmeciliği

Stone-Mineral Resources and Its Working Techniques in Lake Van Region during the Ancient Times

Sadık ŞENER¹, Muzaffer ŞENOL², Necla Arslan SEVİN³, Veli SEVİN⁴

¹ MTA Doğu Anadolu Bölge Müdürlüğü, VAN

² YYÜ Mühendislik Mimarlık Fak. Jeoloji Mühendisliği Bölümü VAN

³ YYÜ Fen Edebiyat Fak. Sanat Tarihi Bölümü, VAN

⁴ YYÜ Fen Edebiyat Fak. Arkeoloji Bölümü, VAN

sadiksener@yahoo.com, msenol@yyu.edu.tr, neclaarslansevin@yahoo.com, veli_sevin@yahoo.com

ÖZ

Verimli tarım arazilerine ve doğal kaynaklara sahip olan Van Gölü havzasında insanların Paleolitik çağlardan günümüze değin yaşadıkları bilinmektedir.

Geçmiş dönemlerde, havzada irili ufaklı pek çok medeniyetler kurulmuştur. Bu medeniyetlerden özellikle Urartular, bölgede sürdürdükleri tarımın yanında taş ve mineral yataklarını da keşfederek bunlardan yararlanma yollarına gitmişlerdir. Özellikle havzada bulunan obsidiyen, kuvars, kalsedon, oniks, manyezit, granat, bazalt, mermer, kalsit, florit, kireçtaşı gibi taş ve minerallerden yararlanılmışlardır. İnsanlar bu taş ve mineralleri özel teknikler kullanarak işlemişler ve kendilerine yararlı şekle sokmuşlardır. Van Gölü havzasında yapılan arkeolojik kazılar, tarihi dönemlerde insanların bu taş ve minerallerden çoğunlukla süs eşyaları, muska, kitabe taşı, tapınak taşı, heykeller yaptıklarını ve ayrıca taşlar üzerine çeşitli figürler çizdiklerini ortaya koymuştur.

Tarih dönemlerinde, insanlar tarafından, çeşitli amaçlar için kullanılan bu taş ve mineraller Van Gölü havzası ve yakın çevresinde yüzeyleyen metamorfik, mağmatik (volkanik) ve çökel kayaçlar içerisinde bulunmaktadır.

ABSTRACT

It is well known fact that Lake Van region was densely populated from the Prehistoric times onwards with its cultivated fertile soils and natural resources.

Several civilizations have been established in the region throughout the ages. These civilizations, especially the Urartians, were very successful for the use of stone and mineral resources in addition to the agriculture. They were skillfully quarried the stones and minerals such as obsidian, quartz, chalcedony, onyx, magnesite, garnet, basalt, marble, calcite, fluoride, limestone found in this region using some special techniques. Archaeological excavations conducted around Lake Van basin have clearly suggest that the historical people of eastern Anatolia was utilised the stones and minerals to produce jewellerys, amulettes, architectural materials etc.

Stones and minerals used for several purposes in the historical times are present in the metamorphic, magmatic (volcanic) and sedimentary rocks outcrop around Lake Van basin and its near vicinity.

